D·N
15/12 1950

Utrikesdebatt eller körsång

Utrikesministerns uttalanden i lördagens försvarsdebatt blev knappast motsagda — efter allt att döma knappast uppmärksammade — i den församling där de framfördes. Den ende bestämde opponenten var högermannen professor Andrén, som utifrån sina erfarenheter i Lake Success fastslog att ett fiasko på Korea måste framkalla misströstan och défaitism i den fria världen. I den självständiga pressen har dess bättre kritiken däremot varit allmän och skarp, tämligen oberoende av den principiella inställningen till regeringens utrikespolitik. Man har varit ense om det olyckliga i påståendet att en fortsatt strid måste leda till Kinas behärskande av Korea (ett påstående som fälldes dagen efter Trumans och Attlees förklaring om fortsatt strid), om det på en gång orimliga och farliga i satsen att en "strong hållning" inte kunde reparera ett militärt nederlag — skulle då England ha kapitulerat efter Dunkerque och USA efter Pearl Harbor? Likaså har man underkänt utrikesministerns försök att förgylla sin kapitulationspropaganda genom talet om att hjälpen till Sydkorea i alla fall varit nyttig; för de flesta står det väl klart att FN-aktionens misslyckande måste verka just på det sätt som hr Andrén framhöll i första kammaren.

Några tidningar som generellt söker försvara den svenska utrikespolitiken, men inte anständigtvis finner sig kunna försvara den svenske utrikesministern, har sökt en utväg i tanken att hr Undén inte riktigt menade vad han sade. Det är i och för sig en rimlig och tröstande tanke; skada blott att den är alldeles utsliten för hr Undéns vidkommande, ty den har av välvilliga tolkare gång på gång framförts efter hans anföranden; vare sig hr Undén avger långa, sedan veckor förberedda deklarationer eller kastar in en kort replik i debatten, finns det skäl att hoppas att han inte riktigt menat vad han sagt. Nej, den utvägen är inte brukbar. Förhållandet är helt enkelt att hr Undén är en sällsynt oskicklig minister. Med detta omdöme är naturligtvis inte ens antytt att hr Undén kan vändas bli tvungen att avgå. Eftersom en regeringsmedlem som är oduglig blir skarpt kritiserad, blir han inom det härskande partiet entusiastiskt försvarad, och det kan därför med viss rätt påstås att ett mått av oskicklighet utom i rena ytterlighetsfall är en garanti för kvarstannande på taburetten.

Hr Undéns fadäser är framför allt olyckliga på grund av att hans ställning gör dem uppmärksammade utomlands. Från synpunkten av Sveriges prestige hör hans tal till de kostsammaste prestationer vi kan uppvisa; några fraser och satser har mer än något annat bidragit att försvaga vårt anseende i USA. De meddelanden som hittills kommit tyder på att även det senaste talet haft olycklig effekt, i den mån det observerats, men att det röntgens uppmärksamhet. Det är att hoppas att våra ambassadörer och ministrar som vanligt är i livlig verksamhet för att utplåna intrycket av chefens uttalanden.

Alltigenom nedstämmande är den socialdemokratiska pressens reaktion efter utrikesministerns tal och kritiken mot detta. Antingen är man obrottslig tyst eller sluter man upp kring den blamerade och angripne; inte ett spår av självständigt bedömande eller ställningstagande. Men sättet att värja utrikesministern är kanske än mera avslöjande än enigheten i försvaret. De uttalanden mot vilka kritiken främst inriktats citeras inte; de är tydligen alltför olustiga. Kritikerna bemöts inte för vad de sagt, utan för helt andra ting; det antyds att de är krigshetsare eller att de vill regeringen till liva. Kören sjunger så falskt att publiken borde bli oroad — men man litar, kanske med rätta, på att intresset för och kunskapen i dessa frågor är så små att vad som helst kan serveras. Tvivlar någon på att en socialdemokratisk utrikesminister som i stället brännmärkt défaitismen och uttryckt sina förhoppningar om avvecklingav krisen utan kapitulation skulle ha blivit lika enigt prisad i partiets press?

Denna likriktning inom regeringspressen är utan tvivel konstlad; inom socialdemokratin, liksom inom andra partier, finns delade meningar inte bara i utrikespolitiken, utan också om utrikesministern. Men den är likafullt farlig genom att den hindrar eller snedvrider debatten och informationsarbetet. Vårt ojämförligt största parti borde känna sig tillräckligt starkt för att kunna avstå från dessa uppvisningar i kadaverlydnad.

Attlee och Churchill

Det förefaller knappast som om premiärminister Attlee i sitt parlamentatal på torsdagen skulle ha sagt något väsentligt utöver vad han yttrade redan i tisdags omedelbart efter hemkomsten från Amerika. Tydligt är att Attlee i nuvarande läge är mycket angelägen om att understryka den "värsakpliga och öppenhjärtiga" stämning som rått vid mötet med Truman. Detta så mycket mer som det under de senaste dagarna cirkulerat detaljerade uppgifter om vilka meningsskiljaktigheter som i själva verket yppat sig under överläggningarna i Washington.

Inte heller i den officiella kommunikén gjordes det för övrigt någon hemlighet av att uppfattningarna gick isär när det gällde frågan om erkännandet av Pekingregeringen som Kinas lagliga regering och därmed denna regerings krav på representation i FN. Enligt vad som uppgivits från välunderrättat håll, bl. a. James Reston i New York Times, skulle emellertid den viktigaste skillnaden vara den att medan man på amerikansk sida önskar förs "begränsade förhandlingar" enbart om Korea för att, om dessa förhandlingar misslyckas, inleda ett "begränsat krig" mot Kina, finns det enligt engelsk uppfattning praktiskt taget ingen möjlighet att få fred i Korea om inte överläggningarna redan från början läggs upp på bred basis. Detta skulle betyda att frågan om Formosa framtida ställning och Pekingregeringens representation i FN tas upp till diskussion redan i samband med förhandlingarna om en stillestándslinje längs 38:e breddgraden.

Och, kan man tillägga, vad blir det för mening med att tala om atombombens "potentiella användning", ifall bara tanken på dess praktiska användning utlöser sådana protester att Moskva alltid måste säga sig att risken för ett atomkrig i åtskaktuella fallet är praktiskt taget ingen. Det skulle vara detsamma som att egga Sovjetunionen till erövringståg och jämna vägen för nya Koreakonflikter och därmed också för ett nytt världskrig.

Episoden vid Solna läroverk.

då Luciafesten på grund av rektorns initiativ fråndes av lärare och elever för sig och av skolans personal i övrigt för sig, utgör en otrevlig påminnelse om att ett slags simpelt klasstänkande framträder i det mest egendomliga sammanhang. Även om bristande utrymme varit av betydelse för uppdelningen, framgår det med all tydlighet av rektor Fylkings förklaringar att social snorkighet — som alltid maskerad i välvilliga fraser — spelat in. Glädjande nog tycks både eleverna och många lärare ha reagerat mot särskiljandet.

PRESSGRANNAR

För en försvarspolitik präglad av Allan Vought är det omöjligt att mobilisera medborgarnas förtroendefyllda försvarsvilja, förstärkse och intresse, skriver Expressen (fp):

Den tidpunkten borde vara inne då den parlamentariska oppositionen säger klart ifrån i den saken. I remissdebatten i januari kan beredskapskraven på försvarsdepartementets ledning omöjligen förbigås. En samlad och energisk opinionsyttring skulle inte bara motsvara allmänna uppfattningar hos det folk som har att bära försvarets börder. Den skulle dessutom, såfrant regeringspartiet verkligen även i förstämningen fetundrar att hålla försvaret ovan partistriderna, svårligen kunna undgå att göra ett bestämt och betydelsefullt intryck. Det är hög tid att tala ut — icke att stilla tiga.

Statsministern tiger still — och lider förmodligen av den försvarsminister han gick och ärvde. En mer allmän enmmobilering inom regeringen borde vidtas, det är Stockholms-Tidningens (fp) slutsats av den rådande situationen:

Hr Erlander borde ha lust att få bilda en regering efter sitt eget huvud och inte i längden släpa på en minister, vars sammanställning han inte själv har bestämt. Han har dock nu varit statsminister i fyra år och därunder uppenbarligen vuxit med uppgiften. Efter de båda senaste valen är också hans ställning som socialdemokratisk partiledare fast och säker. Desto orimligare ter sig därför, att han låter tiden gå och uppskjuter en rekonstruktion, som skulle ge honom tillfälle att sätta samman en regering efter eget val.

En sådan lösning är att föredra framför att fortsätta med den nuvarande regeringen oförändrad under oviss väntan på, att utrikesläget skall mogna för en samlingsminister. Annorlunda skulle det givetvis förhålla sig, om man vore beredd att redan nu så in på den sistnämnda vägen. Det skulle betyda att man i fredstid gick över till ett nytt regeringssystem, liknande det schweiziska, vilket skulle ha många fördelar och sannolikt passa utmärkt för svenskt politiskt liv.

Den bästa lösningen vore en övergång till permanent samregering. De båda sista meningarna antyder att den elterade tidningen anser detsamma. Det är dock en alltför underlig tanke att samregering är något så bra att det måste sägas till verkligt kritiska situationer, "att utrikesläget skall mogna för en samlingsminister". Det är lika tokigt som att säga att vi under lugnare förhållanden bör vara glada åt att ha en dålig regering, en Undén till utrikesminister och en Vougt till försvarsminister, därför att vi då alltid har en möjlighet till förstärkning genom deras förvinnande, om något försämras.

Att nära défaitismen är Aftonbladets (fp) paroll. För dagen har tidningen funnit ett argument i den höga levnadsstandarden i Västerlanderna:

Vid ett krig mellan väst och öst kommer vist alltid att tyngas av de högre anspråk som den högre levnadsstandarden för med sig. Ett västerländskt människoliv är, även i pengar räknat, oftanligt mycket dyrare än ett österländskt. Det finns ingen anledning att begränsa denna iakttagelse till att gälla amerikanerna; den gäller i full utsträckning också oss. Den förutsättning i fråga om kriget i Asien. Slutsatsen ligger nära till hands: Krigshistorien vimlar av exempel på nederlag som vållats av en alltför tung försörjningsapparat. Oppnas ett storkrig i Östasien kommer det att bli ett exempel till. Vår standard är för hög för att ett sådant krig skulle kunna föras till ett segerrikt slut.

Står försvarsviljan i omvänd proportion till levnadsstandarden, måste det rida rena frosseriet på Aftonbladet.

Skolöverstyrelsen måste slita tvist
Kraftig salva mot Stockholmsrektor

Tvisten mellan rektor Sven Grauers vid Södra normalskola och en del lärare och målsmän som anser att rektorn inte visat tillräcklig intresse för vissa av folkskolklasser nas arbets- och lokalförhållanden kommer att slitas av skolöverstyrelsen, som en tagit upp saken till behandling. Skolöverstyrelsens avgörande kommer i nästa vecka.

Det är närmast undervisningsrådet Wetterblad på länsverksavdelningen och Siwertz på folkskolavdelningen som haft att sätta sig in i historien och vars omdömen blir avgörande för styrelsens beslut. De har tagit del av ett antal skrivelser från samtliga berörda parter och har också muntligen diskuterat igenom fallet med representanter för förldrarna och lärarna.

Klagomålen mot rektor Grauers gäller främst hans disposition av skolbyggnaden. De klagande lärarna, som inte på skolans folkskoleavdelning hävdar i sin senaste inlaga till skolöverstyrelsen att rektorn med lätet god vilja hanterat de klasser han tilldelats, påstår att de nuvarande förhållandena är direkt ohållbara. De klagande lärarna begärt hans hjälp.

Rektor Sven Grauers

"Vår moraliska skyldighet"

Rektor Grauers har i flera skrivelser benäitt sakkarterna som han kallat "svederhäftiga" och "lögnaktiga". Varken lärare eller målsmän vikor emellertid en tum från sina positioner. Lärarna har för sin del tagit kontakt med en advokat för att få juridisk hjälp i sin kamp, vilken påpekar de, inte förr av oss vilja utan därför att de anser det vara sin moraliska skyldighet att genom ett ingripande av det här slaget skydda eleverna i de klasser de fått sig anförtrodda från våden av ohygieniska och otillfredsställande förhållanden. Föräldrarna som målsmännen anser vara mitt uttryckt upprörande.

Rektor Grauers själv har under hösten vidtagit åtgärder för att förbättra de klagade förhållandena. Bland annat materiel för fysik- och kemiundervisningen, vilken i klasserna 5 och 6 fick lånas kursivt. Varken premier eller stipendier har vidare kommit folkskolans elever till del; dessa har heller inte kunna finna rektor eller biträdande föreståndarinna annat än genom besök på expeditionen i skolan på Valhallavägen.

Lärarna kommer till den slutsatsen att om det inte är möjligt att skapa helt andra och bättre förhållanden för folkskolan vid Södra normalskola, är det så gott att helt nedlägga den skolavdelningen.

Ingsta klasserna fyra trappor upp

Målsmännen är åtskilligt bestkare i tonen än lärarna. De anser att de lokaler som klasserna 5—6 undervisas i absolut inte är tillfredsställande, trots att mycket gjorts på sistone för att förbättra den. De påpekar att det kom gardiner i fönstren först den 10 oktober och att ohygieniska golv oljebehandlades först två månader efter terminens början. För 87 barn finns det endast två toaletter.

Föräldrarna kräver nu att klasserna 3—6 flyttas till den nybyggda skolan på Valhallavägen, där det trots rektor Grauers invändningar bör finnas plats för dem.

De erinrar också om att rektor Grauers planerat att barnen i de första klasserna skulle hålla till fyra trappor upp i Nybrogatan 19, och undrar hur rektorn tänkte sig att sjuåringar skulle klara de dagliga promenaderna till husets vindsvåning.

Att de två yngsta klasserna slapp det ansträngande trappstegringet berör enbart på att borgarrådet Tornéus ingrep, säger det, sedan en av mödrarna begärt hans hjälp.

"Det är den mest glädjande bok jag läst på länge"

säger Margareta Berger i SDS om

ANNE-MARIE ODSTEDT
I TONÅRSÅLDERN

"Man önskar, att den kunde läsas i sin helhet av alla de föräldrar och lärare, som känner sig osäkra vid umgänget med sina lynniga och sköa tonåringar."

Eva v. Zweigbergk i DN

inb. 13.50
inb. 17.—

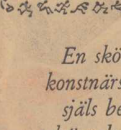

Sigfrid Siwertz
i *All världens Berättare:*
"den pornografiska men
ytterst underhållande
CHIN PING MEI
Den senares popularitet kan vi mähända bättre förstå när Lin Yutang låter oss veta att kinesiska romaner alltid läsas sängen."
24:—, inb. 33:—
FAHLCRANTZ GUMÆLIUS

OM BILDER
som tala och sälja

För att komma till sin rätt måste en bild reproduceras i den tryckmetod, som passar dels bildoriginalet och dels det föremål man vill avbilda. Vare sig det gäller tidningar, böcker eller kataloger över kläder, skor, möbler, rävnader, glas, porslin, silver eller konst av olika slag, kan endast förstklassigt reproducerade bilder ge rättvisa åt de produkter Ni önskar sälja.

Vid återgivande av fotografiska bilder torde i allmänhet djuptrycket vara den metod, som lämpar sig bäst. Möjligheten att nå önskad färgmättnad i bildens olika dagrar och valörer gör att djuptryket i de flesta fall lämnar ett synnerligen gott tryckresultat.

Sedan 15 år tillbaka har inom SLT-koncernen, vilken vi tillhöra, framställts arbeten i djuptryck, som vunnit erkännande såväl inom som utom landet. Vi ha alltid strävat att få fram hög kvalitet. Vi ämna fortsätta på den vägen.

Från och med nu äro vi rustade att utföra arbeten av betydligt större omfattning än hittills. Vår nya djuptrycksanläggning med förstklassig reproduktionsavdelning samt rotations- och arkpressar av senaste konstruktion vill tillgodose kundernas behov av tömämliga tryckalster: tidningar böcker, kataloger samt reklamtryck för industri, handel och turistväsen.

AB SVENSKT DJUPTRYCK
Bryggargatan 17, Stockholm
Telefon 23 29 90

"Perfekt"
P. G. P. i AB
"Ett verkligt hjärtskott"
Hans Ullberg i Expr.

STIEG
TRENTER
Lek, lilla Louise!
9:50
BONNIERS

En skön konstnärssjäls bekännelser
CARL PALME
KONSTENS KARYATIDER
Hft. 14.50
inb. 18.—
Halvfr. 26.—

Sven Stolpe i Aftonbladet:
"Den är en av höstens roligaste böcker . . . Vad som ger boken dess stora charm är att den, tvärs igenom allt vilt ungdomscyckel, hela tiden är kunnig, väsentlig . . . Bravo, Carl Palme!"

Martin Strömberg i ST:
"En livfull och frisprånig berättelse om hans artistiskt kontinentala upplevelser . . . Det är otroligt vad Palme varit med om mycket."

RABÉN & SJÖGREN

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telegramadress: *Dagsnyheter*, Postgiro 1 1616 (för annonser) samtmer 1 741: (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten*.
Träffas säkrast kl. 23.30—24.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Ahlberg*.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Olof Erdmann*.
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Hedborn*

PRENUMERATIONSPRISEN
fr. o. m. 1 Januari 1951
A Stockholmsupplagan
Månad ... 5.25 Kvartal ... 15.25
Halvår ... 30.— Helår ... 60.—
ANNONSPRISLISTA
daterad 12/5 1950 gäller ävet ut. Ny annonsprislista fr. o. m. Jan. 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Solna.

Donation på 95.000 kr. till kristallforskning

Professorskan Birgit Broomé Arnoff, Stockholm, har testamenterat 95.000 kr. till en fond, benämnd "Professor Gregori Aminoffs minne", som skall förvaltas av Vetenskapsakademin. Avkastningen skall användas till att främja vetenskaplig forskning inom kristallografi och utdelas i form av ett årligt pris till en eller flera vetenskapsmän för avhandlingar i kristallografi.

Doktorsstipendier, vartdera på 2.500 kr., har av humanistiska sektionen vid universitet i Lund tilldelats filosofie licentiaterna Sven Andersson, hh, Ingvar Holm, id, Wilhelm Schlag, sm, och Lennart Östedt, vg.

Förfallna obligationer och räntekuponger till följande lån inlösas

hos samtliga våra kontor från och med den 15 december 1950:

SVENSKA LÅN:

	%	År
Aktiebolaget Sunlights	4	1949
Stockholms Stads	2½	1929
Stockholms Stads (konv. 1940)	3	1939
Stockholms Stads	3½	1941
Stockholms Stads (av 15/6 1949)	3	1949
Stockholms Stads (av 15/12 1949)	3	1949
Svenska Skeppshypotekskassans, nr 11	3	1948
Svenska Skeppshypotekskassans, nr 15	3	1949
Svenska Skeppshypotekskassans, nr 16	3	1949
Svenska Statens	2½	1939
Svenska Statens	3½	1941
Svenska Statens	2½	1944
Svenska Statens	3	1946

UTLÄNDSKA LÅN:

Danska Statens	4	1947
Norska Statens	3½	1904
Norska Statens	3½	1905

För ovannämnda norska lån skall avlämnas affidavit enligt fastställt formulär.

STOCKHOLMS ENSKILDA BANK
Aktiebolag

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.